הַקָּרוֹת אָסוּר מִשּׁוּם (א) לוֹעֵג לָרָשׁ. [ב]בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בִּימֵיהֶם שֶׁהָיוּ מַטִּילִים צִיצִית בְּמַלְבּוּשׁ שֶׁלּוֹבְשִׁים (ב) לְצָרְךְ עַצְמָם, אֲבָל אָנוּ שֶׁאֵין מְכַוְּנִים בָּהֶם אֶלָּא לְשֵׁם מִצְוָה, אָסוּר אֲפִלּוּ אֵינָם נִגְרָרִים. וְהָנֵי מִילֵי כְּשֶׁהַצִּיצִיּוֹת מְגֻלִּים, [ג]אֲבָל אִם (ג) הֵם מְכֻסִּים (ג) [א] מֻתָּר: ב יֵשׁ נוֹהֲגִים לְקַשֵּׁר שְׁנֵי צִיצִיּוֹת שֶׁבִּשְׁנֵי כְּנָפַיִם זֶה עִם זֶה כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְבֵית הַקְּבָרוֹת, [ד]וְלֹא הוֹעִילוּ כְּלוּם (ג) (ד) בְּתַקָּנָתָן: ג [ה]הַנִּכְנָס תּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל מֵת אוֹ (ה) שֶׁל קֶבֶר, (ו) דִּינוֹ כִּנְכָנַס לְבֵית הַקְּבָרוֹת. (ז) בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִים לְהָסִיר צִיצִית מִטַּלִּית הַמֵּת בַּבַּיִת, [ו]אִם הַכַּתְפִּים לוֹבְשִׁים צִיצִית אֵיפָא לְמֵיחַשׁ בְּהוּ מִשּׁוּם (ג) (ח) לוֹעֵג לָרָשׁ:

כד הַנָּהֲגַת לְבִישַׁת הַצִּיצִית, וּשְׂכָרָהּ וְעָנְשָׁהּ. וּבוֹ ו' סְעִיפִים:

א [א]אִם אֵין אָדָם לוֹבֵשׁ טַלִּית בַּת אַרְבַּע כְּנָפוֹת אֵינוֹ חַיָּב בְּצִיצִית. וְטוֹב [ב]וְנָכוֹן לִהְיוֹת כָּל אָדָם זָהִיר לִלְבֹּשׁ טַלִּית קָטָן כָּל הַיּוֹם, (א) כְּדֵי שֶׁיִּזְכֹּר הַמִּצְוֹות בְּכָל רֶגַע. וְעַל כֵּן יֵשׁ בּוֹ חֲמִשָּׁה קְשָׁרִים כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תּוֹרָה, וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם, שֶׁבְּכָל צַד שֶׁיִּפְנֶה יִזְכֹּר. [ג]וְנָכוֹן לְלָבְשׁוֹ (ב) עַל הַמַּלְבּוּשִׁים. לְפָחוֹת יִזָּהֵר שֶׁיִּהְיֶה לָבוּשׁ צִיצִית (ג) בְּשָׁעַת הַתְּפִלָּה: ב [ד]מִצְוָה לָאֲחֹז הַצִּיצִית (ג) (ד) בְּיַד שְׂמֹאלִית כְּנֶגֶד לִבּוֹ בְּשָׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע, רָמַז לַדָּבָר 'וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגוֹ' עַל לְבָבֶךָ: (ה) (דברים ו ו):

ג [ה]טוֹב לְהִסְתַּכֵּל בַּצִּיצִית בְּשָׁעַת עֲטִיפָה (ו) כְּשֶׁמְּבָרֵךְ: ד [ו]יֵשׁ נוֹהֲגִין לְהַסְתַּכֵּל בַּצִּיצִית כְּשֶׁמַּגִּיעִים לְ'וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ' [ז]וְלִתֵּן אוֹתָם (ג) [ב] (ז) עַל הָעֵינַיִם, וּמִנְהָג יָפֶה הוּא וְחִבּוּבֵי מִצְוָה. הַגָּהּ: גַּם נוֹהֲגִים קְצָת לְנַשֵּׁק הַצִּיצִית בְּשָׁעָה שֶׁרוֹאֶה בָּם, וְהַכֹּל הוּא חִבּוּב מִצְוָה (בית יוסף) (ד"ע): ה [ח]כְּשֶׁמִּסְתַּכֵּל בַּצִּיצִית מִסְתַּכֵּל בְּשִׁתֵּי צִיצִיּוֹת שֶׁלְּפָנָיו שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם עֲשָׂרָה קְשָׁרִים רָמַז (ג) (ח) לַהֲוָיוֹת, [ט]וְגַם יֵשׁ בָּהֶם שִׁשָּׁה עָשָׂר

ב רַבָּנוּ יוֹנָה שָׁם (יא. ד"ה לא יהלן) וְהָרֹא"שׁ (פ"ג סי' ה) בְּשֵׁמוֹ. **ג** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואיכא) וְתִשְׁוּבַת רַשְׁבָּ"א (מהדורת אורייתא תשובות למס' ברכות יח.).

ד בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וראיתי) מַהֲהִיא דְּמְנַחוֹת ל"ז (ע"ב). **ה** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה הנ) וּמַהֲהִיא דְּהִלְכוֹת (שם). **ו** הָרֹא"שׁ בְּהִלְכוֹת צִיצִית (סי' ט).

א מְנָחוֹת מ"א (ע"א). **ב** טוּר. **ג** בֵּית יוֹסֵף סִימָן ח' (ד"ה ומתוך) וּבְשֵׁם נְמוּקֵי יוֹסֵף (יב. ד"ה אמר) בְּשֵׁם הָרִיטְבָ"א. **ד** הַגָּהוֹת מֵימוֹנִיּוֹת פֶּרֶק ג' (אות ם) בְּשֵׁם שׁוּחַר טוֹב (מהדורת בובר תהלים לה ב) וְהַמְקֻבָּלִים בְּסוֹף פֶּרֶק ג' דְּסַכָּה (סי' תשסג). **ה** אֹרְחוֹת חַיִּים (סי' לב) בְּשֵׁם רַב מֹשֶׁה גָּאוֹן. **ו** סְמַ"ק (מצוה כח) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (ספר היראה אות עג) וְרִיבַ"שׁ (סי' תפו) בְּשֵׁם רַבּוֹ רַבִּי פֶּרֶץ כֹּהֵן. **ז** טוּר בְּשֵׁם בַּעַל הָעִטּוּר (ח"ב דף עה:). **ח** מַהֲרַ"ם מֻרְנְבֶּרְג סוֹף פָּרָשַׁת שִׁלַּח לְךָ. **ט** כֵּן שָׁמַע הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה וכתב הר"ם).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בָּרוּךְ תְּחִלָּה בְּרָכַת צִיצִית וְאַחַר כָּךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, דִּלְא כְּהָעוֹלָת תָּמִיד (סק"ב) וּמִקּוֹ חָכְמָה. וּמַהֲזִיק בְּרָכָה (סק"ג) וְשַׁלְמֵי צִבּוּר (דיני ציצית אות י) הָאֲרִיכוּ בָּזֶה. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁהִקְשָׁה דְּמֵאי שְׁנָא מְשׁוֹפָר וְסֻכָּה וּלוּלָב, וְהֵבִיא דִּבְרֵי הַפַּ"ח (ס"א) נִדְחַק לְחַלֵּק לְפִי דַּעְתּוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמַהֲזִיק בְּרָכָה (סק"ב) דְּכִשְׁמִעֵיהּ תְּפִלִּין חֲדָשִׁים אֵין מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיָנוּ, וְכֵן הַמִּנְהָג, עַיֵּן שָׁם:

א [א] מֻתָּר. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֶב. וְכֵן כָּתַב בְּתִקְוַת שְׁמוּאֵל (פ"ג אות ו) וְהֶבִיאוֹ בִּבְרֵכֵי יוֹסֵף (סק"א) דְּגַם טַלִּית קָטָן שֶׁלּוֹבֵשׁ אֵין בּוֹ מִשּׁוּם לוֹעֵג לָרָשׁ כֵּיוָן שֶׁהוּא מְכֻסֶּה, עַיֵּן שָׁם:

ד [ב] עַל הָעֵינַיִם. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֶב. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַסּוּמָא כוֹ', שָׁם בְּשָׁבוּת יַעֲקֹב אִיקָא שִׁישׁ לוֹ לִקַּח הַצִּיצִית בְּשָׁעָה שֶׁקּוֹרֵא פָּרָשַׁת צִיצִית אַף עַל פִּי שֶׁנֶּאֱמַר 'וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ' כֵּיוָן שֶׁיִּשְׁנוּ מִיָּדוֹ, כֵּן כָּתַב הָאַרַ"י זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (שער הכוונות דרושי עלינו לשבח דרוש א). מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): צִיצִית יְהֵא מֻנָּח לִידֵי סְמוּי עֵינַיִם. הַסּוּמָא יֵשׁ לוֹ לֶאֱחֹז הַצִּיצִית בְּיָדוֹ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא אוֹמֵר 'וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ' וְכֵן לִנְשֹׁק אוֹתָם מְשׁוּם חִבּוּב מִצְוָה, אֲבָל לְהַעֲבִיר הַצִּיצִית עַל עֵינָיו לֹא, דְּמִחֲזֵי כְּחוּכָא וְאִטְלוּלָא. שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן ל"ח, עַיֵּן שָׁם: ה (ג) לַהֲוָיוֹת. פֵּרוּשׁ, לִסְפִירוֹת. רַמַ"ק, [ט]:

בְּאֵר הַיֵּטֵב

א (ג) מֻתָּר. פֵּרוּשׁ, שֶׁלָּבֵשׁ אֶת הַצִּיצִית תַּחַת הַבֶּגֶד, וְהוּא הַדִּין בִּתְפִלִּין נְמִי מַתָּר לֵילֵךְ בְּבֵית הַקְּבָרוֹת אִם מְכַסֶּה אוֹתָן. עוֹלַת תָּמִיד (סק"ב). וְעַיֵּן תְּשׁוּבַת בַּיִת יַעֲקֹב סִימָן צ"ב, וּבְסַפָּר גּוּר אֲרְיֵה עַל הָרַא"ם פָּרָשַׁת (וַיֵּצֵא) [וַיִּצַּע] (בראשית מו י): ב (ג) בְּתַקָּנָתָן. דְּלִפְנֵי דַּעְתָּם שֶׁפּוֹטְרִים שֶׁנִּתְבַּטְּלוּ הַצִּיצִית בְּקִשְׁרָתָן, אִם כֵּן כְּשֶׁחוֹזְרִין וּמַתִּירִין אוֹתָן הֲרֵי לֵיהּ תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): ג (ג) לוֹעֵג לָרָשׁ. הַיְינוּ אִם הַצִּיצִית מְגֻלִּין, כְּדִלְעֵיל (ס"א):

ב (ג) בְּיַד שְׂמֹאלִית. בֵּין קְמִיצָה לְזֶרֶת. וּכְשֶׁיַּגִּיעַ לְפָרָשַׁת צִיצִית יִקָּחֵם גַּם בְּיַד יָמִין וְיַבִּיט בָּהֶם, וְיִהְיוּ בְּיָדוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְ'נֶאֱמָנִים וְנֶחְמָדִים לָעַד' וְאָז יַנִּיחַ הַצִּיצִית וְיִסְרֹם בְּיָדוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְ'נֶאֱמָנִים וְנֶחְמָדִים לָעַד' וְאָז יְנַשֵּׁק הַצִּיצִית וְיִסְרֹם מִיָּדוֹ: (ה) עַל לְבָבְךָ. וְהַלֵּב הוּא בִּשְׂמאל. וּמִצְוָה זוֹ מַצִּיל הָאָדָם מִן הַחַטָּא דִּכְתִיב (במדבר טו לט-מ) 'וְלֹא תָתוּרוּ וְגוֹ' לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְגוֹ' וְהְיִיתֶם קְדֹשִׁים', וְאַף דְּכָל שְׁאָר הַמִּצְוֹת אֵין בָּהֶם זֹאת הַסְּגֻלָּה לְהַצִּילוֹ מִיֵּצֶר הָרַע, צִיצִית עֲדִיף, וְכִדְאִיתָא בְּעֵבְדָּא דְּמְנָחוֹת (מ"ד עמוד א') מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד וְכוּ': ג (ו) כְּשֶׁמְּבָרֵךְ. שֶׁנֶּאֱמַר 'וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם' [וְגוֹ'], (ע) רְאִיָּה מְבִיאָה לִידֵי זְכִירָה וּזְכִירָה מְבִיאָה לִידֵי מַעֲשֶׂה: ד (ז) עַל הָעֵינַיִם. נִמְצָא (ג) בְּשֵׁם הַקַּדְמוֹנִים שֶׁכָּל הַמַּעֲבִיר צִיצִית עַל עֵינָיו כְּשֶׁקּוֹרֵא פָּרָשַׁת צִיצִית יְהֵא מֻנָּח לִידֵי סְמוּי עֵינַיִם. הַסּוּמָא (ג) יֵשׁ לוֹ לֶאֱחֹז הַצִּיצִית בְּיָדוֹ בְּשָׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע אַף עַל פִּי שֶׁנֶּאֱמַר 'וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ', כֵּיוָן שֶׁיָּשְׁנוּ בִּרְאִיָּה אֲצֹל אֲחֵרִים, אֲבָל לְהַעֲבִיר הַצִּיצִית עַל עֵינָיו לֹא, דְּמִחֲזֵי כְּחוּכָא וְאִטְלוּלָא: ה (ח) לַהֲוָיוֹת. פֵּרוּשׁ, (ז) לְסִפִירוֹת שֶׁהֵם קְשׁוּרִים וַאֲחוּדִים זֶה בָּזֶה:

הִלְכוֹת צִיצִית סִימָן כג כד

בְּאֵר הַגּוֹלָה

ב רַבָּנוּ יוֹנָה שָׁם (יא. ד"ה לא יהלן) וְהָרֹא"שׁ (פ"ג סי' ה) בְּשֵׁמוֹ. **ג** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואיכא) וְתִשְׁוּבַת רַשְׁבָּ"א (מהדורת אורייתא תשובות למס' ברכות יח.).

ד בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וראיתי) מַהֲהִיא דְּמְנַחוֹת ל"ז (ע"ב). **ה** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה הנ) וּמַהֲהִיא דְּהִלְכוֹת (שם). **ו** הָרֹא"שׁ בְּהִלְכוֹת צִיצִית (סי' ט).

א מְנָחוֹת מ"א (ע"א). **ב** טוּר. **ג** בֵּית יוֹסֵף סִימָן ח' (ד"ה ומתוך) וּבְשֵׁם נְמוּקֵי יוֹסֵף (יב. ד"ה אמר) בְּשֵׁם הָרִיטְבָ"א. **ד** הַגָּהוֹת מֵימוֹנִיּוֹת פֶּרֶק ג' (אות ם) בְּשֵׁם שׁוּחַר טוֹב (מהדורת בובר תהלים לה ב) וְהַמְקֻבָּלִים בְּסוֹף פֶּרֶק ג' דְּסַכָּה (סי' תשסג). **ה** אֹרְחוֹת חַיִּים (סי' לב) בְּשֵׁם רַב מֹשֶׁה גָּאוֹן. **ו** סְמַ"ק (מצוה כח) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (ספר היראה אות עג) וְרִיבַ"שׁ (סי' תפו) בְּשֵׁם רַבּוֹ רַבִּי פֶּרֶץ כֹּהֵן. **ז** טוּר בְּשֵׁם בַּעַל הָעִטּוּר (ח"ב דף עה:). **ח** מַהֲרַ"ם מֻרְנְבֶּרְג סוֹף פָּרָשַׁת שִׁלַּח לְךָ. **ט** כֵּן שָׁמַע הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה וכתב הר"ם).

א (א) לוֹעֵג לָרָשׁ. שֶׁנִּרְאֶה כְּמִתְחָרֵף (ע) שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת: (ב) לְצָרְךְ עַצְמָם. שֶׁהָיָה אָז מִנְהָג בְּגִדֵּיהֶם עֲשׂוּיִים בְּנֵי אַרְבַּע כְּנָפוֹת: (ג) הֵם מְכֻסִּים. כְּגוֹן שֶׁמַּחְבִּיא אֶת הַצִּיצִית שֶׁל הַטַּלִּית גָּדוֹל תַּחַת כְּנָפֵי כְּסוּתוֹ. וּמַהֲאי טַעְמָא גַּם בְּטַלִּית קָטָן שֶׁלּוֹבְשׁוֹ תַּחַת לְמֵדְיוֹ אֵין בּוֹ מִשּׁוּם לוֹעֵג לָרָשׁ כֵּיוָן שֶׁהוּא מְכֻסֶּה, אִם לֹא שֶׁהוֹלֵךְ בְּלִי לְבוּשׁ הָעֶלְיוֹן גַּם בָּהֶם אָסוּר עַד שֶׁיִּתְחַבֵּם בְּהַכְנָפוֹת. [וּמִפְּרֵי מְגַדִּים (א"א סק"ב) מַשְׁמַע דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר בְּטַלִּית גָּדוֹל אַף מְכֻסֶּה כֵּיוָן שֶׁהוּא מְיֻחָד לִתְפִלָּה, אֲכָן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וראיכא) לֹא מַשְׁמַע כֵּן, וְגַם בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין לקיחת טלית מנכרי וכו' ס"ח) סָתַם וְכָתַב דִּמְכֻסֶּה מֻתָּר]: ב (ד) בְּתַקָּנָתָן. דְּאַף עַל פִּי (ג) שֶׁקּוֹשְׁרִים זֶה (עַל) [עִם] זֶה לֹא נִתְבַּטֵּל מִצְוַת צִיצִית עַל יְדֵי זֶה, דְּהָא לָאו קֶשֶׁר שֶׁל קַיְמָא הוּא דְּדַעְתּוֹ לְהַתִּיר אֶת הַקֶּשֶׁר מִיָּד בְּצֵאתוֹ מִבֵּית הַקְּבָרוֹת, וּכְעֵין שֶׁכָּתַב בְּסִימָן י' סָעִיף ג'. וְעוֹד, לְפִי דַּעְתָּם שֶׁפּוֹטְרִים שֶׁנִּתְבַּטְּלוּ הַצִּיצִית בְּקִשְׁרָתָן אִם כֵּן לוֹטְשִׁין בֶּגֶד בְּלִי צִיצִית: ג (ה) שֶׁל קֶבֶר. וַאֲפִלּוּ (ג) בְּקֶבֶר שֶׁל קָטָן יֵשׁ לְהַחְמִיר מְשׁוּם לוֹעֵג לָרָשׁ, דְּשָׁמְא נִשְׁמַת אָדָם גָּדוֹל הוּא, אֲבָל בְּקֶבֶר אִשָּׁה דִּבְחַיֶּיהָ גַּם כֵּן פְּטוּרָה לֵיכָּא מְשׁוּם לוֹעֵג לָרָשׁ: (ו) דִּינוֹ כְּנִכְנָס לְבֵית הַקְּבָרוֹת. עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן מ"ה בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק א-ב): (ז) בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִים וכו'. א)וְהָאַחֲרוֹנִים (ד) הִסְכִּימוּ דַּאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין נוֹהֲגִים לְהָסִיר גַּם כֵּן אֵיפָא מְשׁוּם לוֹעֵג לָרָשׁ, הוֹאִיל שֶׁהַמֵּתִים פְּטוּרִים מִן הַמִּצְוֹת: (ח) לוֹעֵג לָרָשׁ. הַיְינוּ אִם הַצִּיצִית מְגֻלִּין, כְּדִלְעֵיל:

א (א) כְּדֵי שֶׁיִּזְכֹּר וכו'. דַּיְקָא לַדָּבָר, כְּאָדָם הַמַּזְהִיר לַחֲבֵרוֹ עַל עִנְיָן אֶחָד, שֶׁקְּשׁוֹר קֶשֶׁר בְּאֶצְבָּעוֹ כְּדֵי שֶׁיִּזְכְּרֶנּוּ [טור]: (ב) עַל הַמַּלְבּוּשִׁים.

(*) בין קמיצה לזרת אינו מכתבי האר"י אלא מהמשך, וכן במג"א סק"א הביא רק קמיצה לזרת בשם רמ"מ, ועיין כף החיים (אות ט) שאינו מובא בספרי האר"י אלא בשיורי ברכה מביאו בשם האר"י ודבריו לקוחים מגורי האר"י.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ע) טוּר: ב (ג) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וראיתי): ג (ג) אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ג) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ב): (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וְהַגְּרַ"א:

ג (ע) מְנָחוֹת דַּף מ"ג (ע"ב): ד (ג) בְּאֵר הַיֵּטֵב (סק"ב): (ג) שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן ל"ח: ה (ד) רַמַ"ק"י:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"ה) פסק כדעת השו"ע.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

חוּטִים וַעֲשָׂרָה קְשָׁרִים, עוֹלֶה עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה כְּשֵׁם הַוָּי"ה: ו [ג]דול עֹנֶשׁ הַמְבַטֵּל מִצְוַת צִיצִית, וְעָלָיו נֶאֱמַר 'לֶאֱחֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ' וְגו' (מיכ ה יג). (ד) [ד] (ט) כהַזְהִיר בְּמִצְוַת צִיצִית זוֹכֶה וְרוֹאֶה פְּנֵי שְׁכִינָה:

ו מנחות מ"ג (ע"ב).
כ שם בגמרא.

הִלְכוֹת תְּפִלִּין

כה דִּינֵי תְּפִלִּין בְּפָרָטוּת. וּבוֹ י"ג סְעִיפִים:

א (א) אאַחַר שֶׁלָּבַשׁ טַלִּית מְצִיץ (ע) [א] (ב) יָנִיחַ תְּפִלִּין, * שֶׁמְּעַלִּין בַּקֹּדֶשׁ. וְהַמַּנִּיחִין כִּיס הַתְּפִלִּין וְהַטַּלִּית לְתוֹךְ כִּיס אַחַת, בצָרִיכִין לִזָּהֵר * שֶׁלֹּא יַנִּיחוּ כִּיס הַתְּפִלִּין לְמַעְלָה, כְּדֵי (ג) * שֶׁלֹּא יִפָּגַע

א טור ונמוקי יוסף (הלכות ציצית יב. ד"ה תנהגו) ורבנו יונה (בספר היראה אות לט).
ב בית יוסף (ד"ה ונהגו).

בַּאֵר הֵיטֵב

ו (ד) הַזְהִיר בְּמִצְוַת צִיצִית. וְיִזָּהֵר לַעֲשׂוֹת טַלִּית נָאָה מְשׁוּפֶּה יָזֶה אֵלַי וְאַנְוֵהוּ (שמות טו ב). וְיָצִין בְּזוֹהַר שְׁלַח לָךְ (רע"א מהימנא ח"ג דף קנה.) דְּהַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֹא צִיצִית מֵעִיד עֲדוּת שֶׁקֶר בְּעַצְמוֹ. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג). בְּתִשׁוּבַת הָרַדְבָּ"ז חֵלֶק (א') [ד"] סִימָן מ"ה אוֹסֵר לִרְקֹם פְּסוּקִים שֶׁל תּוֹרָה בְּשַׁטִּיחַ, וְהַמְחַבֵּר לָקַט הַקֶּמַח (ד"ה שאסור) כָּתַב הֲרֵאשִׁיתִי פְּנִים לְהַתִּיר, עַיֵּן שָׁם:

א (ע) יָנִיחַ תְּפִלִּין. הָרַב בַּעַל הַגְּדוֹלָה בְּשִׁיטָרָיו (הגה"ט סק"א) פָּסַק דְּמִי שֶׁאֵין יָדוֹ מַשָּׂגֶת לִקְנוֹת צִיצִית וּתְפִלִּין, דְּצִיצִית קֹדֶם עַיֵּן שָׁם. וְהַמְחַבֵּר בְּנֵי חֵיא (הגה"ט סק"א) וְעוֹלַת תָּמִיד (סק"א) וְהַלְּכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן נ"ד וּבִתְשׁוּבַת יַד אֵלְיָהוּ סִימָן מ"א וְהַיַּד אַהֲרֹן (הגה"ט) כֻּלָּם כְּאֶחָד חִלְקוּ עָלָיו וּפָסְקוּ דִּתְפִלִּין קוֹדְמִים, עַיֵּן שָׁם. אִם מְחֻיָּב לְהַחְזִיר עַל הַפָּתְחִים כְּדֵי לִקְנוֹת תְּפִלִּין וְצִיצִית, תָּנֵינָא בִּירוּשַׁלְמִי דְּפֵאָה (פ"א ה"א) דְּאֵינוֹ מְחֻיָּב, עַיֵּן שָׁם. עוֹלַת תָּמִיד (שם):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּרַאֲיָה אֵצֶל אֲחֵרִים, עַיֵּן שָׁם: ו [ד] הַזְהִיר. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב לְעִנְיַן לִרְקֹם פְּסוּקִים כו', עַיֵּן בִּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ"ג (ס"ז) דְּאֵין נִכּוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן. וְעַיֵּן בְּגִנַּת וְרָדִים כְּלָל (א') [ב'] סִימָן כ"ה שֶׁכָּתַב שֶׁמִּכָּל מָקוֹם אִם כְּבָר נַעֲשָׂה וְרָקַם פָּרְשַׁת צִיצִית, מֻתָּר לְבָרְכָהּ עָלָיו. וְיִזָּהֵר כְּשֶׁיַּשֵּׁב עַל גַּבֵּי סַפְסָל נַגְּבִיהוּ מִצַּדָּדִים, וְלֹא יֵשֵׁב עַל גּוּף הַטַּלִּית שֶׁדִּבְרֵי תוֹרָה מְרֻקָּמִים שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁ"ךְ בִּיוֹרֶה דֵּעָה שָׁם, שֶׁנָּהֲגוּ הַתֵּר לִרְקֹם. עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּגִנַּת וְרָדִים (שם) סִימָן (ק"ו) [כ"ו] שֶׁהֶבֵא לִשְׁאל אִם יִרְקֹם עַל מְפוֹת אֵין מוֹרִין כֵּן הַתֵּר לְכַתְּחִלָּה, כָּל שֶׁכֵּן עַל טַלִּית, וְהֶבִיא שָׁם מַהֲרַדְבָּ"ז (ח"ב סי' מה), וּבְלֶקֶט הַקֶּמַח (ריש הלכות ציצית) הֶבִיא גַּם כֵּן מַהֲרַדְבָּ"ז, וְכָתַב שֶׁהִסְכִּים בְּתִשׁוּבָה בְּדִיעֲבַד לְכָרְכוֹ, דְּמֵה שֶּׁכָּתוּב שָׁם בִּיוֹרֶה דֵּעָה בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם (פאר הדור סי' ו) אֵינוֹ בְּטַלִּיתִים שֶׁלָּנוּ שֶׁאָנוּ נוֹהֲגִין בָּהֶם קְדֻשָּׁה שֶׁלֹּא לִפְגֹּם בָּהֶם לְבֵית הַכִּפֵּא וְכֵיוֹצֵא בּוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ה) בְּשֵׁם מְקוֹר חַיִּים (סי' טז) שֶׁאֵף שְׁמָצוֹת אֵין מַצִּילוֹת מִיַּצֶר הָרַע מִכָּל מָקוֹם מִצְוַת צִיצִית מַצֶּלֶת, וְנִרְאֶה שֶׁלְּמַד כֵּן מֵעוּבְדָּא דְּחַמְנוּחוֹת (מד). מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד כו', וְכֵן הוּא אוֹמֵר (בכתבר טו ל"ט) 'וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' כו' אֲשֶׁר אַתֶּם זוֹנִים אַחֲרֵיהֶם לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְכו' וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים'. וְיָצְאוּ דְּבָרֵינוּ בְּקֻדְּשָׁתוֹ:

א [א] יָנִיחַ תְּפִלִּין. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בְּדַרְכֵי יוֹסֵף (סק"ה) בְּשֵׁם הָאֲחֵרוֹנִים שֶׁאִם אִפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה לוֹ תְּפִלִּין בְּשׁוּאָלָה מֵאַחֵר, צִיצִית קוֹדְמִין, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ל"ח סָעִיף קָטָן י"ד (בבאר היטב) לְעִנְיַן תְּפִלִּין וּמְזוּזָה. וְנִרְאֶה דְּהֵינוּ אִם נָכוֹן לִבּוֹ בְּטוּחַ שֶׁיּוּכַל לִשְׁאל תְּפִלִּין שֶׁעַל כָּל פָּנִים לֹא יִצְטָרֵךְ לְהַחֲזִירָם כָּל זְמַן שֶׁיִּרְצֶה אִם לֹא יְזַדְּמֵנוּ לוֹ לִקְנוֹת, וְאִם לָאו אַפְּשִׁי אֵיקָא לְמֵימַר שֶׁפֹּא יִצְטָרֵךְ לְהַחֲזִירָם טֶרֶם יְזַדְּמֵנוּ לוֹ אַחֵרִים וְנִמְצָא בָּטֵל מִמִּצְוַת תְּפִלִּין שֶׁהִיא קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת צִיצִית לְדִבְרֵי הַפּוֹסְקִים אֲלוּ שֶׁהֵם עִקַּר לְדִינָא. וְעַיֵּן בְּיַד אֶפְרַיִם (ד"ה שמעלים) וּבְשׁוּ"ת שְׁאֵלַת אֲרִיֵה סִימָן כ"ח וּבְשׁוּ"ת שֵׁמֶשׁ צְדָקָה סִימָן ט"ו וט"ז. וְנִרְאֶה דְּאִם יֵשׁ לוֹ תְּפִלִּין שֶׁל רַ"שׁ אֶלָּא שֶׁרוֹצֶה לְהָנִיחַ תְּפִלִּין שֶׁל רַבֵּנוּ תָּם וְאֵין לוֹ צִיצִית, הַצִּיצִית קוֹדְמִין כֵּיוָן דְּרַבָּא דְּאִיעְשִׁי אֵין מְנִיחִין תְּפִלִּין דְּרַבֵּנוּ תָּם כְּלָל, אֲבָל אִפְּכָא לֹא. וַאֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ שֶׁל רַ"שׁ הֵם קוֹדְמִין לְצִיצִית שֶׁהֵם הֶעָקַר לְעִנְיַן בְּרָכָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ל"ד (ס"ב). וְאַף שֶׁקְּדֻשַּׁת תְּפִלִּין שֶׁל רַבֵּנוּ תָּם גְּדוֹלָה מֵאוֹד. מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן לְצֵאת בּוֹ יְדֵי חוֹבָה, שֶׁל רַ"שׁ קוֹדְמִים, שֶׁאִדְּרַבָּה מַחֲמַת זֶה נִמְנְעוּ רֹב הָעוֹלָם מִלְּהַנִּיחָם לְפִי שֶׁכָּל אֶחָד הוּא פְּעָלָה מְיֻחֶדֶת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֹהַר חָדָשׁ וּכְמוֹ שֶׁאֶכְתֹּב בְּסִימָן ל"ד (סק"ו). וְלָכֵן פְּשׁוּט מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִקְנוֹת שְׁנֵיהֶם, יִקְנֶה שֶׁל רַ"שׁ תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁיִּהְיֶה לוֹ לִקְנוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ תָּם יִקְנֶה וְהֶכֵי נָהוּג עָלְמָא, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין לְעִנְיַן צִיצִית. וְכָתַב בְּשֶׁלְמֵי צִבּוּר (דיני תפילין אות א) בְּשֵׁם תְּשׁוּבוֹת דְּבַר מֹשֶׁה (ח"ב סי' א) שֶׁמִּי שֶׁאֵין יָדוֹ מַשָּׂגַת לִקְנוֹת תְּפִלִּין שֶׁל יָד וּתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, יִקְנֶה שֶׁל רֹאשׁ תְּחִלָּה, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ו (ט) הַזְהִיר בְּמִצְוַת צִיצִית. מִצְוָה (ה) לַעֲשׂוֹת טַלִּית נָאָה וְצִיצִית נָאָה, וְהוּא הַדִּין כָּל הַמִּצְוֹת צָרִיךְ לַעֲשׂוֹתָן בְּהִדּוּר בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טו ב) 'זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ' הִתְנָאֶה לְפָנָיו בְּמִצְוֹת. אֲבָל (ו) אָסוּר לִרְקֹם פְּסוּקִים שֶׁל תּוֹרָה בְּשַׁטִּיחַ, וּמִכָּל מָקוֹם אִם כְּבָר נִרְקַם מֻתָּר לְכָרְכוֹ עָלָיו. וְאַף עַל פִּי שֶׁכֵּן לְכַתְּחִלָּה לִרְקֹם דִּבְרֵי תוֹרָה עָלָיו:

א (א) אַחַר שֶׁלָּבַשׁ וְכוּ'. וַאֲפִלּוּ אִם הַטַּלִּית אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, כְּגוֹן שְׁאוּלָה אַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וְכַנַּ"ל בְּסִימָן י"ד (ס"ג), וְכָל כְּהַאי גַּוְנָא, גַּם כֵּן יֵשׁ לְהַקְדִּימוֹ לַתְּפִלִּין [אַרְצוֹת הַחַיִּים (לב הארץ ס"א)]: (ב) יָנִיחַ תְּפִלִּין. וּמִי שֶׁאֵין יָדוֹ מַשָּׂגַת לִקְנוֹת תְּפִלִּין, הִכְרִיעוּ (ע) הָאֲחֲרוֹנִים דִּתְפִלִּין קוֹדְמִין, כִּי צִיצִית הוּא רַק מִצְוָה אִם יֵשׁ לוֹ טַלִּית שֶׁל אַרְבַּע כְּנָפוֹת, וּתְפִלִּין הוּא חוֹבָה, וּמִי שֶׁאֵינוֹ מְנִיחָן הוּא בִּכְלָל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוּפָן, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן ל"ז (ס"א). וְכָל שֶׁכֵּן לְעִנְיַן לִקְנוֹת תְּפִלִּין מֵהֶדְּרָן וְטַלִּית נָאָה, דִּתְפִלִּין קוֹדְמִין לְכָל"ע עָלְמָא, וְהָעוֹלָם נִכְשָׁלִין בָּזֶה. מִי שֶׁאֵין יָדוֹ מַשָּׂגַת לִקְנוֹת צִיצִית וּתְפִלִּין, (ג) אֵין מְחֻיָּב לַחֲזֹר עַל הַפְּתָחִים כְּדֵי לִקְנוֹתָן. אֲבָל מִי שֶׁיָּדוֹ מַשָּׂגַת אַף סוֹמֵךְ עַל מָה שֶׁשּׁוֹאֵל מֵאֲחֵרִים אַחַר שֶׁיִּצְאוּ בָהֶן, כָּתַב הַפ"ח (ס"א) דְּעָנְשׁוֹ גָּדוֹל*): (ג) שֶׁלֹּא יִפָּגַע. פֵּרוּשׁ, אֲפִלּוּ לֹא יֵאֶחֱזוּ בָּהֶם בְּיָדוֹ, רַק לְפִי הוֹשְׁטַת יָדוֹ הֵם מֻנָּחִין לְפָנָיו תְּחִלָּה, אֵין מַעֲבִירִין עֲלֵיהֶם (ג) וְצָרִיךְ לְהַקְדִּימָן. וְכָל זֶה דַּוְקָא אִם רוֹצֶה לְהָנִיחַ עַתָּה הַתְּפִלִּין, אֲבָל (ד) אִם עֲדַיִן אֵין רוֹצֶה לְהָנִיחָם רַק לְאַחַר זְמַן, לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה אֵין מַעֲבִירִין עַל הַמִּצְוֹת:

*) גַּם מִצְוַת שֶׁעַל יְדֵי זֶה אֵינוֹ מְקַיֵּם מִצְוַת תְּפִלִּין קֹדֶם וְגַם מְכָרְכוֹ לְבַטָּלָה וְעוֹבֵר עַל 'לֹא תִשָּׂא' (שמות כ ו), כִּי לְקַיֵּמִים הַקָּשֶׁר קָטָן אוֹ גָּדוֹל לְפִי מִדַּת רֹאשׁוֹ, וְהוּא מִתְעַצֵּל לְהַקְּנוֹ אוֹ שֶׁחֲבֵרוֹ מְקַפִּיד עַל זֶה, וּכְבָר כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (סי' כז משז"ז סק"ז) דִּתְפִלִּין שֶׁמְּנִיחִין שֶׁלֹּא בִּמְקוֹמָן הֵם כְּמַנִּיחִין בְּכִיסָן:

בַּאוּר הַלָּכָה

א * שֶׁמְּעַלִּין בַּקֹּדֶשׁ. עַל הָאָדָם קַאֵי, שֶׁצָּרִיךְ לֵילֵךְ מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא וּלְהִתְעַלּוֹת בְּקְדֻשָּׁה, כִּי מִתְּחִלָּה הוּא רַק מַכְשֵׁה אֶת עַצְמוֹ בְּכִשּׁוּרֵי שֶׁל מִצְוָה, וְעַל יְדֵי הַתְּפִלִּין הוּא מְקַשֵּׁר אֶת עַצְמוֹ בְּקֶשֶׁר הַיִּחוּד וְהַקְּדֻשָּׁה [אַלְיָה רַבָּה (סק"ג) וְהַגְּרָ"א, וְכֵן בָּזֶה לְתֵרֶץ קֻשְׁיַת הַשַּׁאֲגַת אֲרִיֵה (סי' כח) וְהַדָּגוּל מֶרְכָּבָה]:

* שֶׁלֹּא יַנִּיחוּ. עַיֵּן בְּמֶגֵן אַבְרָהָם (סק"א) שֶׁכָּתַב דִּנְרְאֶה לִי דְּאֵין קְפִידָא בָּזֶה כֵּיוָן דְּהַתְּפִלִּין עֲדַיִן מֻנָּחִין בְּתוֹךְ כִּיסָן. וּמַהֲלְבוּשׁ (ס"א) וְהֶבֵ"ח (סי' כח ס"ב) וְהַשֵּׁ"ז סָעִיף קָטָן י' מַשְׁמַע דְּאֵין לְחַלֵּק בָּזֶה וְכֵן כָּתַב בְּנִשְׁמַת אָדָם (כלל יג סק"ב), אַף דִּרְאִיתִי נֶגֶד הַמֶּגֵן אַבְרָהָם [מַהוֹסָפוֹת דִּיוֹמָא ל"ג עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל עֲבוּדִי מִפְּרוּשׁ רַבֵּנוּ אֱלִיהוּ שֶׁמְּצָרִיךְ לְמַשְׁמֵשׁ תְּחִלָּה בְּשֶׁל יָד, וַהֲלֹא הַשֶּׁל יָד עַל פִּי הָרֹב מְכַסֶּה וְאַף עַל פִּי כֵן שֶׁיֵּךְ בָּזֶה אֵין מַעֲבִירִין] הִיא רְאִיָּה חֲלוּשָׁה מְאֹד, דְּיֹתֵר מֶגֶן אַבְרָהָם הוּא כֵּיוָן שֶׁהַתְּפִלִּין עֲדַיִן מֻנָּחִין בְּתוֹךְ כִּיסָן אֵין הַמִּצְוָה שֶׁל הַקְּשִׁירָה מְזֻמֶּנֶת לְפָנָיו דַּהֲלֹא צָרִיךְ לָזֶה מִתְּחִלָּה לִטְלֹן מִן הַכִּיס, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָהֶם לְעִנְיַן מְשַׁמֵּשׁ דְּהַמְּשַׁמֵּשׁ הוּא הַמְּצָוָה, וַאֲפִלּוּ אִם הַבַּיִת יָד שֶׁל הַכְּתֹנֶת מְכַסֶּה אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁיֵּשׁ גַּם כֵּן מִצְוָה זוֹ, עַל כֵּן שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה אֵין מַעֲבִירִין, **מִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה מְאֹד לְהָקֵל מֶגֶן אַבְרָהָם אַחֲרֵי דְּרַבִּים חוֹלְקִין עָלָיו. וַאֲפִלּוּ אִם אֵרַע לוֹ כֵּן כְּשֶׁהוּא יוֹשֵׁב בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּרַבִּים וּמִתְבַּיֵּשׁ עַל יְדֵי זֶה, מִסְתַּפֵּיקְנָא אִם יֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה** אַחֲרֵי דְּמִפֵּיק בְּנִשְׁמַת אָדָם בִּכְלָל ס"ח (סק"א) וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַפְּרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב סָעִיף קָטָן ה' דִּדְיָנָא דְּאֵין מַעֲבִירִין עַל הַמִּצְוֹת הוּא דְּבַר תּוֹרָה, וּכְבָר פָּסַק בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְעֵיל סוֹף סִימָן י"ג (ס"ג) דְּדָבָר תּוֹרָה אֵין נִדְחֶה מִפְּנֵי כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת בְּכָל גַּוְנֵי אִם לֹא בִּגְנַאי גָּדוֹל, וְלִישַׁב כְּלִי טַלִּית אֲפִלּוּ זְמַן אֹרֶךְ סְבִירָא לֵיהּ לְהָרַמְ"א דְּהוּא רַק גְּנַאי קָטָן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמֶּגֵן אַבְרָהָם שָׁם (סק"ח), וְכָל שֶׁכֵּן כָּאן שֶׁהוּא עַל רְגָעִים אֲחָדִים עַד שֶׁיַּנִּיחַ הַטַּלִּית גָּדוֹל, **וְאַף עַל פִּי כֵן צָרִיךְ עִיּוּן:**

* שֶׁלֹּא יִפָּגַע וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ג) בְּמֵה שֶּׁכָּתַב פֵּרוּשׁ אֲפִלּוּ וְכוּ', וּמִקּוֹרוֹתָיו מֵהָא דְּיוֹמָא ל"ג עַמּוּד ב' בַּגְּמָרָא וְכִי צָיֵיר לַהֵיכָל וְכוּ' וּמְשׁוּךְ כְּלַפֵּי חוּץ וְכוּ'. וְהַנָּה אַף דְּיֵשׁ לְדַחוֹת קָצַת, דְּהָכָא שֶׁהַתְּפִלִּין מֻנָּחִין בְּתוֹךְ כִּיס הַטַּלִּית שֶׁעֲדַיִן לֹא הוֹצִיאָן מִן הַכִּיס קִיל טְפֵי וַאֲפִלּוּ אִם נָגַע בָּהֶן בְּיָדָיו מֻתָּר לוֹ לְסַלֵּק יָדוֹ מֵהֶן וְלִטֹּל הַטַּלִּית, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים לְרַעַת הַמֶּגֵן אַבְרָהָם בְּאֹפֶל אַבְרָהָם אות א' וּבְמִשְׁבְּצוֹת זָהָב אות י' דִּלְהַמֶּגֵן אַבְרָהָם מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לְהָיוֹת מֻנָּחִין בְּשָׁוֶה הַשֶּׁל רֹאשׁ וְהַשֶּׁל יָד בְּתוֹךְ הַתִּיק, וְאַף אִם יֵאָרַע שֶׁיִּפָּגַע תְּחִלָּה בְּהַשֶּׁל רֹאשׁ יְסַלְּקֶנּוּ מִיָּדוֹ וְיִטֹּל תְּחִלָּה הַשֶּׁל יָד וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם חֲשָׁשׁ דְּמַעֲבִיר עַל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ו (ס) אֲחֵרוֹנִים: (ו) אֲחֵרוֹנִים: א (ע) אַלְיָה רַבָּה (סק"א) וּפְרִי מְגַדִּים (פתיחה להלכות תפילין) וְחַיֵּי אָדָם (כלל יד סכ"ח) וְעוֹד שֶׁאֵר פּוֹסְקִים. (ג) עוֹלַת תָּמִיד (סק"א) בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פאה פ"א ה"א): (ג) כְּמוֹ שֶׁבַּרְתִּי בְּבַאוּר הַלָּכָה (ד"ה שלא יפגע): (ד) הַחַיֵּי אָדָם (כלל יג ס"א), וּמִיהֵי רְאִיָּה לָזֶה מֶגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ד' עַיֵּן שָׁם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah